

Pestprotocol Katholieke basisschool 't Klankbord

Katholieke basisschool 't Klankbord
Januari 2021

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	3
2. WAT IS PESTEN?	4
3. HOE HERKEN JE SIGNALLEN?	5
3.1 Signalen bij het slachtoffer kunnen zoal zijn	5
3.2 Signalen in de groep.....	6
3.3 Signalen bij de pester	6
4. ROLLEN IN PESTGEDRAG EN KENMERKEN	7
5. HANDELEN NAAR ROLLEN	9
5.1 De leerkracht (signaleren en aanpakken)	9
5.2 Hulp aan de pester	9
5.3 Hulp aan het gepeste kind	10
5.4 Hulp aan de zwijgende middengroep	10
5.5 Hulp aan de ouders	10
6. WAT VINDT DE SCHOOL DAARVAN EN WAT DOET DE SCHOOL ERTEGEN?	12
6.1 Stappenplan vermoedens van pesten	12
6.2 Stappenplan directe constatering van pesten	14
7. DIGITAAL PESTEN	16
7.1 Preventief beleid digitaal pesten	16
7.2 Curatief beleid digitaal pesten	17
8. GEDRAGSSPECIALIST, CONTACTPERSONEN EN KLACHTENREGELING	20
8.1 Gedragsspecialist	20
8.2 Contactpersonen.....	20
8.3 Klachtenregeling	20
9. WEBSITES	22
BIJLAGE 1 PROTOCOL PESTEN IN STROOMDIAGRAM	23

1. INLEIDING

Dit pestprotocol heeft als doel om alle kinderen zich bij ons op school veilig te laten voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan! Het is opgesteld om goed te kunnen reageren op situaties waarin een kind wordt gepest of pest. We doen dat door regels en afspraken zichtbaar te maken voor kinderen en volwassenen zodat als er zich ongewenste situaties voordoen, zij elkaar kunnen aanspreken op deze regels en afspraken. Leerkrachten en ouders uit de MR onderschrijven gezamenlijk dit pestprotocol. Dit protocol sluit aan bij ons preventiebeleid Gedrag en de lessen die wij uit de methode Leefstijl aan de kinderen geven

Van de leerkrachten op 't Klankbord verwachten wij dat ze interesse te tonen en luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben. Hierdoor hebben leerlingen een platform om zichzelf uit te spreken. Dat betekent dat ze groepsgesprekken houden, aandacht hebben voor de groepssfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden. Andere preventieve maatregelen om pesten te voorkomen, staan omschreven in het Preventiebeleid Gedrag'.

Leerkrachten en ouders dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. De school werkt vervolgens samen met de ouders om het pesten aan te pakken. Dit doet 't Klankbord door adviezen aan de ouders te geven, hoe zij om dienen te gaan met hun gepeste of pestende leerling.

Dit is het pestprotocol van Katholieke basisschool 't Klankbord. Het protocol bevat richtlijnen voor zowel vermoedens van pesten (1) als bij direct geconstateerd pestgedrag (2). Voorwaarden en activiteiten om pesten te voorkomen staan in het Preventiebeleid Gedrag' waar in dit protocol naar verwezen wordt. Voor de tekst van dit protocol is gebruik gemaakt van diverse pestprotocollen van andere scholen en van het boek *Omgaan met pesten* (Margo Henderson, 2013).

2. WAT IS PESTEN?

Op 't Klankbord letten wij op het verschil tussen plagen en pesten. De verschillen zijn als volgt te onderscheiden:

Plagen	Pesten
Iedereen is gelijkwaardig	Er is een machtsverschil
Wie tegen wie verschilt steeds; eerst doet/zegt de één iets en vervolgens de ander	Het is steeds dezelfde die door anderen als doelwit wordt uitgekozen
Iedereen heeft lol	Eén of een paar personen hebben lol; één in ieder geval niet
Het is als een grapje bedoeld	Het is een bewuste, negatief gerichte actie ten opzichte van de ander
Je kunt het zeggen als je het niet leuk meer vindt en dan stopt het	Het is lastig te stoppen

In algemene zin verstaan wij het volgende onder pesten:

“Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van één of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat zijn zichzelf te verdedigen.”

3. HOE HERKEN JE SIGNALLEN?

Er zijn verschillende signalen om pesten te herkennen. Deze zijn te herkennen bij het slachtoffer, de groep of de pester. Deze signalen kunnen zowel individueel als in combinatie plaatsvinden. Echter, de signalen kunnen ook duiden op andere problemen dan pesten, ga bij twijfel in overleg met de IB'er en/of pestcoördinator.

3.1 Signalen bij het slachtoffer kunnen zoal zijn

Psychosomatische klachten

- Eetproblemen
- Buikpijn
- Slaapproblemen
- Regressie in de ontwikkeling, bijvoorbeeld bedplassen
- Tics
- Stotteren, hikkelen, blozen
- Misselijkheid
- Moeheid
- Vage fysieke klachten

Psychische klachten

- Zenuwachtig zijn
- Angstig zijn
- Sombler zijn
- Achterdochtig zijn
- Verdrietig zijn
- Afnemend zelfvertrouwen
- Onzeker, negatief zelfbeeld

Lichaamstaal

- Gespannen schouders/ lijf, motoriek, schouders naar voren of opgetrokken, kijkt mensen niet aan

Gedrag

- Vertellen dat zij worden gepest, klagen over niet mee mogen doen
- Uitspraken over zelfbeeld (vinden zichzelf minder waard)
- Zich terugtrekken, andere leerlingen of situaties vermijden
- Slechtere schoolprestaties, concentraties
- Minder leuk vinden op school, niet naar school willen, veel thuis blijven, 'schoolziek'
- Onderdanig en te behulpzaam zijn
- Excuses om niet naar het schoolplein te hoeven
- In de pauze klusjes doen
- Weinig vrienden/vriendinnen
- Geen vriendjes mee naar huis en vice versa
- Op het schoolplein alleen staan
- Laat op school komen, na school snel naar huis of juist in de klas blijven hangen
- Dicht in de buurt van de leerkracht/ volwassenen blijven

- Licht geraakt, emotioneel
- Driftbuien
- Groepsactiviteiten ontlopen
- Fysiek
- Blauwe plekken, schrammen
- Spullen kapot
- Spullen kwijt
- Kleding vies of kapot

3.2 Signalen in de groep

- Zichtbaar pestgedrag, bijvoorbeeld uitschelden, bijnamen gebruiken
- Leerlingen lachen hard mee om grappen die niet iedereen leuk vindt/ die ten koste gaan van iemand
- Duidelijke leider(s) in de groep
- Subgroepjesvorming
- Stiekem gedrag (zaken die 'in hoekjes' plaatsvinden)
- Betrokkenheid van één bepaald leerling bij alle reuring

3.3 Signalen bij de pester

- Opstandig gedrag
- Leider in de groep
- 'Grote mond'
- Leerlingen met gedragsproblemen

4. ROLLEN IN PESTGEDRAG EN KENMERKEN

Pesten is een probleem wat ernstige gevolgen kan hebben. Tot voor kort dacht men dat het pesten wel zou stoppen als het slachtoffer zou leren meer voor zichzelf op te komen. Maar wanneer het slachtoffer assertiever wordt, zoekt de pester veelal een ander slachtoffer op. Het is daarom belangrijk dat alle partijen die een rol spelen bij het pesten, de pester, het slachtoffer, de zwijgende middengroep, de school en de ouders, aandacht krijgen bij het oplossen van het pestprobleem. In de literatuur wordt dit de vijfsporenaanpak genoemd. Deze is ontwikkeld door de landelijke organisaties voor ouders in het onderwijs. Wil je pesten effectief bestrijden dan zul je de volgende vijf groepen moeten meenemen.

1. De pester
2. Het slachtoffer of gepeste
3. De middengroep
 - De meeloper of aanmoediger
 - De buitenstaander
 - De helper of de verdediger
4. De ouders
5. De leerkrachten

Bij pestgedrag zijn er verschillende rollen en bijbehorende kenmerken te herkennen. Deze worden hieronder inzichtelijk gemaakt.

De pester

- populair
- grote mond
- een groot aantal leerlingen vindt deze persoon niet aardig, vriendelijk of behulpzaam
- zelf ooit gepest of bang om gepest te worden (onzeker)
- slechte thuissituatie

Het slachtoffer of gepeste

- clownesk
- omkoper
- bang/ angstig
- agressief

De middengroep

-De meeloper of aanmoediger

- doen actief mee aan pesten
- 20 tot 25 procent
- verzamelen publiek als er iets ergs gebeurt
- gebrek aan empathie voor het slachtoffer

-De buitenstaander

- gebrek aan geloof in eigen kunnen
- lopen tijdens pesten weg
- hebben zelf ook last van het gepest
- dromers
- enzovoort

-De helper of verdediger

- komt het melden bij de leerkracht
- troost de gepeste
- spreekt de pester(s) aan

De omstanders (ouders, leerkracht)

- zitten niet in de groep, maar zijn wel betrokken

5. HANDELEN NAAR ROLLEN

Om pesten effectief aan te pakken dient er gehandeld te worden naar de (in de hoofdstuk 4 benoemde) rollen. De verantwoordelijkheid van dit handelen ligt bij de leerkracht, al dan niet in overleg met de IB-er en/of pestcoördinator. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de vijfsporen-aanpak.

5.1 De leerkracht (signaleren en aanpakken)

Groepsniveau

Leerkrachten hebben een sleutelrol in de aanpak van het pesten. Zij zijn de eerstverantwoordelijken voor de aanpak van het pesten. Het is belangrijk dat zij pesten vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden. De leerkrachten worden ondersteund door het interne zorgteam die, als het nodig is, ook buiten de klas met individuele kinderen of met groepjes kinderen aan de slag gaat.

De ouders

In deze fase zal de leerkracht of het interne zorgteam, afhankelijk van de ernst van de zorg, de ouders op de hoogte stellen. Desnoods zal er een door school georganiseerd gesprek plaatsvinden met alle ouders uit de groep om te praten over de oplossing. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. De leerkracht biedt altijd hulp aan het gepeste kind en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen (CED groep, Samenwerkingsverband PO en/of Buurtteam).

5.2 Hulp aan de pester

Algemeen

Er wordt uiteraard met de pester gesproken. Dit kan een probleemoplossend gesprek zijn (op zoek naar de oorzaak) om vervolgens de gevoeligheid voor wat hij met het slachtoffer uithaalt te vergroten, gekoppeld aan afspraken met evaluatiemomenten. Het advies is om de pester even de gelegenheid te bieden om zijn leven te beteren alvorens zijn ouders bij zijn wangedrag te betrekken. Natuurlijk is dit wel afhankelijk van de ernst van het pestgedrag.

Begeleiding van de pester

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling buitengesloten voelen).
- Laten zien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Oplossing bedenken om het goed te maken (bv excuses; in toekomst kijken).
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest; belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de „stop-eerst-nadenken-houding“.
- Een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie.
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen).
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt.
- Voortdurend met elkaar de competitie aangaan.
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas of in de buurt.

5.3 Hulp aan het gepeste kind

Uiteraard moet ook hulp aan het slachtoffer worden geboden. Kinderen die voortdurend worden gepest, kunnen op verschillende manieren reageren. De meeste kinderen worden passief en zitten er duidelijk mee. Een enkel gepest kind gaat zelf uitdagen. Beide vormen van gedrag zijn „aangeleerd“, in de zin van „reacties op uitstoting“. Dit gedrag kan ook weer afgeleerd worden.

In dit geval zijn bijvoorbeeld sociale vaardigheidstraining, op zelfverdediging, kanjertraining goede interventies.

Begeleiding van de gepeste leerling

- Medeleven tonen, luisteren en vragen hoe en door wie er wordt gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen(schouderklopje)als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

Het gepeste kind niet over beschermen bijvoorbeeld naar school brengen of „ik zal het de pester wel eens gaan vertellen“. Hiermee plaats je het gepeste kind in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

5.4 Hulp aan de zwijgende middengroep

Om de zwijgende middengroep tot bondgenoot in de strijd tegen het pesten te maken zijn de volgende acties mogelijk:

- Pesten aan de orde stellen in de klas bijvoorbeeld door aandacht voor dit pestprotocol en het onderwerp regelmatig terug te laten komen. Telkens in andere bewoordingen en ook gebruikmakend van verschillende werkvormen.
- Als een leraar met de klas spreekt over pesten, is het raadzaam geen peestsituatie in de klas als uitgangspunt te nemen, maar het onderwerp daar bovenuit te tillen. Gebeurt dit niet dan kan de klas het probleem ontkennen, bagatelliseren, het slachtoffer de schuld geven of zeggen dat het maar een grapje is. Of de pester gaat het slachtoffer voor zijn klikken bestraffen.
- Via rollenspel het buitengesloten zijn aan den lijve ondervinden.

5.5 Hulp aan de ouders

De methode Leefstijl geeft de volgende adviezen:

Ouders van gepest kind:

- a) Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- b) Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders

van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.

- c) Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
- d) Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- e) Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- f) Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pester:

- a) Neem het probleem van uw kind serieus.
- b) Raak niet in paniek: elk kind loopt kans een pester te worden.
- c) Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- d) Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- e) Besteed extra aandacht aan uw kind.
- f) Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- g) Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- h) Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- a) Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- b) Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- c) Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- d) Geef zelf het goede voorbeeld.
- e) Leer uw kind voor anderen op te komen en hoe hij/zij dit kan doen.
- f) Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

6. WAT VINDT DE SCHOOL DAARVAN EN WAT DOET DE SCHOOL ERTEGEN?

't Klankbord werkt met de sociaal emotionele methode Leefstijl. Met behulp van de Leefstijllessen doet de school aan preventie. Kernpunten in de aanpak:

- De groep? Dat zijn wij!
- Praten en luisteren
- Ken je dat gevoel?
- Ik vertrouw op mij!
- Allemaal anders, iedereen gelijk
- Lekker gezond

Andere preventieve maatregelen om pesten op 't Klankbord te voorkomen zijn te vinden in ons 'Preventiebeleid Gedrag'.

In dit hoofdstuk worden de stappenplannen van het pestprotocol behandeld bij zowel vermoedens van pesten (6.1) als bij direct geconstateerd pestgedrag (6.2). In bijlage 2 zijn beiden stappenplannen schematisch weergegeven in een stroomdiagram.

6.1 Stappenplan vermoedens van pesten

6.1.1 Stap 1: Gesprek zonder schuldvraag'

Bij vermoedens van pesten moet er een 'gesprek zonder schuldvraag' met de gepeste (eventueel ook met de pester) plaatsvinden. Dit dient gescheiden van elkaar te gebeuren. Bij een gesprek zonder schuldvraag is het van belang om de focus niet te leggen op het aanspreken op negatief gedrag, maar wel op het inzetten van positieve gedragsverandering. Advies of hulp kan ingewonnen worden bij de lb-er en/of pestcoördinator.

Bij een gesprek zonder schuldvraag zullen de volgende stappen doorlopen moeten worden:

- a) Situatie inleiden
 - Contact maken
 - Feiten
 - Gevoelens (de gespreksleider)
 - Doel
 - Gespreksafspraken

- b) Delen
 - Betrokkenen vertellen
 - Luisteren en inleven

- c) Oplossen
 - Brainstormen naar oplossingen voor probleem
 - Oplossing kiezen
 - Checken
 - Evalueren en complimenteren

- d) Oefen met de oplossing

- Hoe? helder maken → rollenspel

e) Afspraak maken over vervolggesprek

- Aanwezig blijven en zo nodig begeleiden

f) Vervolg gesprek

- Evalueren
- Hoe gaat het nu?
- (bijstellen) afspraken

Aandachtspunten voor gepeste en pester

Bij een gesprek zonder schuldvraag zijn er aandachtspunten voor een gesprek met de gepeste en zijn er aandachtspunten voor een gesprek met de pester:

Gesprek met de gepeste

1. Compliment
2. Ruimte voor gevoelens en ervaringen
3. 'Het ligt niet aan jou'
4. 'Zijn er ook andere slachtoffers?'
5. Wie zijn er op de hoogte?
6. Hoe reageren andere leerlingen?
7. Wat is de hulpvraag?
8. Maak samen een plan
9. Wie verder informeren?
10. Afspraken doornemen

Gesprek met de pester

1. Waardeer de komst naar het gesprek
2. Leg uit: melding of gezien
3. Doel: situatie verbeteren
4. Wat is het verhaal van de pester?
5. Neem stelling tegen pesten
6. Analyseer type pester → hulp?
7. Inlevingsvermogen versterken
8. Gevolgen voor afspraken niet nakomen
9. Afspraken doornemen, evalueren, compliment

6.1.2 Stap 2: Licht ouders van de gepeste (telefonisch) in.

Wanneer er een gesprek heeft plaatsgevonden of zal plaatsvinden (afhankelijk van de ernst van de situatie) dienen de ouders van de gepeste te worden ingelicht.

6.1.3 Stap 3: Meld dit gesprek bij lb-er en/of pestcoördinator

Ook dient het gesprek bij de pestcoördinator en/of lb-er te worden gemeld.

6.1.4 Stap 4: Maak een notitie in Esis

Wanneer zo'n gesprek plaats gaat vinden of al heeft plaatsgevonden, moet dit worden opgenomen in Esis.

Ook het inlichten van de ouders (stap 2) wordt vermeld in Esis.

6.1.5 Stap 5: Evaluatie

Evalueer na twee weken of pesten is gestopt. Wanneer uit de evaluatie blijkt dat dit niet het geval is, dan wordt er 'No Blame' opgestart. Dit is een onderdeel van directe constatering bij pesten (zie volgende paragraaf).

6.2 Stappenplan directe constatering van pesten

Pestgedrag kan ook direct geconstateerd worden door de ouders en/of leerkracht. Bij een directe constatering dienen de volgende stappen doorlopen te worden:

6.2.1 Stap 1: Maak een melding hiervan bij lb-er en/of pestcoördinator.

Indien door een ouder bij de leerkracht of de leerkracht zelf direct pesten constateert dan dient dit gemeld te worden bij de lb-er en/of pestcoördinator.

6.2.2 Stap 2: Licht ouders van gepeste als pester telefonisch in

Vervolgens dienen de ouders van zowel de gepeste als de pester telefonisch ingelicht te worden dat er binnenkort gestart gaat worden met een 'No Blame' aanpak (zie stap 3). Stel hierbij de vraag aan de ouders van de gepeste als aan de ouders van de pester of ze behoefte hebben aan persoonlijk gesprek. Zodra aangegeven wordt dat hier behoefte aan is dan geeft de leerkracht samen met lb-er en/of pestcoördinator uitleg over 'No Blame'. Indien de ouder(s) aangeeft hier geen behoefte aan te hebben dan kan in samenspraak met lb-er en/of pestcoördinator gestart worden met 'No Blame'.

6.2.3 Stap 3: "No Blame"

Bij inzet van de No-Blame-methodiek is het belangrijk dat er een gedegen voorbereiding, uitvoering en evaluatie plaatsvindt. Dit mede om het rendement en de effectiviteit van de methodiek te versterken en het bepalen van eventuele vervolgacties te begeleiden. Daarom wordt de methodiek altijd onder begeleiding van de lb-er en pestcoördinator ingezet en worden er formulieren gehanteerd (te vinden onder LEERKRACHTEN-SAMEN, Gedrag->No Blame, zijn de formulieren voor gesprek 1-2-3 en is ook meerdere informatie over de No-Blame-methodiek te vinden).

Inzet van de No-Blame-methodiek wordt bepaald door leerkrachten in samenwerking met de lb-er en pestcoördinator. In overleg met lb-er en pestcoördinator wordt bepaald hoe de methodiek wordt ingezet en in principe is de lb-er en/of pestcoördinator bij de gesprekken aanwezig om zorg te dragen voor de verslaglegging.

De "No Blame" methodiek bestaat uit de volgende stappen:

a) Interview met het slachtoffer

Wie zijn de betrokkenen? Focus op het gevoel van de leerling. Licht ouders van de gepeste leerling (eventueel ook andere betrokken ouders) in over de aanpak en vraag of zij erachter kunnen staan.

b) Organiseer een gesprek met de betrokken leerlingen

(bij voorkeur 6 tot 8 leerlingen) Pesters, meelopers en leerlingen met een positieve groepsinvloed. Het slachtoffer doet hier niet aan mee.

- c) Leg het probleem uit
- d) Gezamenlijke verantwoordelijkheid
- e) De begeleider vraagt alle deelnemers om met ideeën te komen die er toe bijdragen dat de leerling die besproken wordt, zich gelukkiger gaat voelen
- f) Laat het probleem verder aan de groep over
- g) Interview de leerlingen na één of twee weken (onderdeel van de evaluatie)

6.2.4 Stap 4: Evaluatie

Evalueer na twee weken of pesten is gestopt.

6.2.5 Stap 5: Maak een notitie in Esis

Net zoals bij het gesprek zonder schuldvraag moet dit worden genoteerd in Esis. Ook hierbij moeten de ouders telefonisch worden ingelicht. Vraag tijdens dit telefoongesprek of ouders behoefte hebben aan uitleg over 'No Blame'. Zodat als er daar behoefte voor is er nog gesprek met de leerkracht, ouders van de gepeste en lb-er en/of pestcoördinator plaatsvindt. Ook hiervan moet een aantekening worden gemaakt in Esis.

Elk jaar verwachten we van de leerkrachten dat zij de No Blame informatie voor leerlingen (te vinden onder LEERKRACHTEN-SAMEN, Gedrag->No Blame) bespreken met hun groep leerlingen aan het begin van het schooljaar.

6.2.6 Stap 6: Wat als het pesten niet stopt

Ouders worden uitgenodigd voor een gesprek met groepsleerkracht, intern begeleider en/of directeur. In dit gesprek worden de volgende onderwerpen besproken:

1. het gedrag van de leerling;
2. de ouders en school bespreken hun gezamenlijke verantwoordelijkheid;
3. gezamenlijk wordt gezocht naar een pedagogische oplossing, hiervoor kan extern onderzoek en/of externe/interne begeleiding nodig zijn. Alle afspraken worden vastgelegd in een individueel handelingsplan. Ook worden vanaf nu alle incidenten geregistreerd en gemeld aan ouders in Esis.

De directeur bespreekt de situatie met het College van Bestuur. Zodat het College van Bestuur op de hoogte is.

Wanneer uit de evaluatie van het individueel handelingsplan blijkt dat het pesten niet stopt, dan wordt er overgegaan op het protocol [schorsing en verwijdering van SCOL Leiden](#). Het blijvend pesten door de pester wordt dan gezien als ernstig wangedrag van de leerling, waardoor de leerling een ernstige bedreiging vormt van de orde, rust en/of veiligheid op school.

Dit protocol wordt alleen ingezet als de maatregelen genoemd in stap 1 tot en met 6 niet werken.

7. DIGITAAL PESTEN

Digitaal pesten is één van de verschillende vormen van pesten in het algemeen. Op het internet kan men een andere identiteit aannemen of volledig anoniem blijven, waardoor de grenzen van het pestgedrag worden verlegd. Het is een groeiend probleem. Als 't Klankbord zijn we ons hiervan bewust. In dit hoofdstuk beschrijven we de aanpak op t Klankbord m.b.t. (on)veiligheid op social media.

Digitaal pesten:

Cyberpesten, digitaal pesten of digipesten zijn alle drie vormen van pesterijen die gebruik maken van ICT (zoals internet, smartphone of p.c.) om anderen lastig te vallen, te bedreigen of te beledigen. Slachtoffers van cyberpesten worden vooral belaagd via sociale netwerken. De meest voorkomende vormen van cyberpesten zijn beledigingen, vernederende boodschappen versturen via chat en/of sociale platformen en het op het internet plaatsen van filmpjes, foto's of privégegevens van de ander.

Er bestaan belangrijke verschillen tussen digitaal pesten en het traditionele pesten. Digitaal pesten is vaak harder (grof taalgebruik) en heeft ook een hogere frequentie (kan 24/7). Een tweede verschil tussen digitaal en traditioneel pesten heeft te maken met de *mogelijke* anonimiteit van digitaal pesten. Wanneer de pester anoniem is, heeft dat verstrekkende gevolgen voor de mate van veiligheid die het slachtoffer ervaart. Het kan iedereen zijn, niemand is dus meer te vertrouwen. Voor de pester(s) kan de anonimiteit van digitaal pesten juist een reden zijn om het pestgedrag voort te zetten. Niemand weet immers wie er achter de pesterijen zit. Digitaal pesten kan diep ingrijpen in het privéleven van het slachtoffer. Gevolgen voor het slachtoffer zijn dat hij/ zij zich nergens meer veilig voelt. Digitaal pesten is minder zichtbaar voor leerkrachten en ouders.

Als leerkracht kan je digitaal gepeste leerling herkennen door de volgende signalen:

- niet praten over internet of online ervaringen
- niet naar school willen of durven
- stil teruggetrokken, angstig, onzeker
- concentratieproblemen
- schrikkerig gedrag achter de pc
- ineens niet meer achter de pc willen
- schermen snel wegglikken en wanneer er iemand aankomt
- schoolverzuim

't Klankbord tolereert niet dat er (buiten schooltijd) tussen leerlingen onderling, digitaal gepest wordt. Digitaal pesten maakt de school een onveilige omgeving voor onze leerlingen. Als er signalen komen dat er digitaal gepest wordt in de klas, dan is er duidelijkheid nodig over de aard van het pesten en de omvang

7.1 Preventief beleid digitaal pesten

Mobiel beleid:

We zien op onze school veel kinderen die een mobiel meebrengen. Dat past in deze tijd en vanuit veiligheid (op weg naar school en terug) hebben we hier zeker ook begrip voor. Op school heeft uw kind echter geen mobiel nodig. Als school zijn we de gehele dag bereikbaar mocht er iets zijn. Vandaar ook dat we het volgende beleid hanteren m.b.t. mobiel gebruik op school: De mobiel gaat

uit op het moment van betreden van het plein. Op het plein zien we dus geen mobiel. Dit blijft zo totdat uw kind om half 3 het plein weer verlaat. In de tussenliggende tijd staan mobielen dus uit en zijn ze ingeleverd bij de leerkracht die de mobiele telefoons tijdens schooltijd bewaart op een daartoe aangewezen plek in de klas.

In de huidige tijd van sociale media is het van belang kinderen te wijzen op de omgang met media als Facebook, WhatsApp, Snapchat of Instagram. De leerkracht bespreekt met de groep de voordelen én risico's hiervan. In de bovenbouwgroepen is dit sowieso aan de orde. Dit kan middels verschillende lessen rond gebruik van een social media. Denk hierbij aan bijv. de les WhattsHappy waar het gaat om goed WhatsApp gebruik. Op 't Klankbord wordt meegedaan aan de jaarlijkse week van de Mediamasters (in gr. 7/8). Ook daar wordt stilgestaan bij een juist gebruik van sociale media. Meer informatie m.b.t. lessen rondom social media is te vinden op diverse websites, welke verderop in het protocol worden genoemd.

7.2 Curatief beleid digitaal pesten

Signalen betreffende cyberpesten nemen we altijd serieus. Wanneer de leerkracht signaleert dat er sprake is van cyberpesten, volgt hij/zij onderstaand stappenplan:

1. Gesprek met de gepeste leerling en gesprek met de dader(s)

Deze twee onderdelen vallen beide onder de eerste stap. Ze dienen naast elkaar uitgevoerd te worden. Het is namelijk van belang dat er met zowel het slachtoffer(s) als met de dader(s) in gesprek gegaan wordt. Daarvoor dienen de dader(s) dus opgespoord te worden. Er moet worden afgewogen of de gesprekken afzonderlijk plaatsvinden of dat dit in een driegesprek (leerkracht, slachtoffer, dader) kan plaatsvinden. Hierbij worden duidelijke afspraken gemaakt en vastgelegd over het vervolg m.b.t. de problematiek.

Gesprek met de gepeste leerling

Het is van belang dat de leerkracht:

- * Deze leerling en diens klacht serieus neemt.
- * De leerling zijn verhaal laat doen en daar de tijd voor neemt.
- * Zich probeert in te leven in de leerling.
- * Geen verwijten maakt. Dat maakt het onveilig voor de leerling, waardoor deze minder zal vertellen of zelfs helemaal niets meer zal vertellen.
- * De leerling de tip geeft om de pester te blokkeren en te verwijderen wanneer het om pesten via social media gaat. Voordat de leerling dit doet moet deze de gesprekken uitprinten (of print screen maken) die hij/zij heeft gevoerd met de pester.
- * Door blijft vragen. Vooral wanneer het gaat om een gesprek met een leerling na het signaleren van digitaal pesten. De leerling zal niet snel vertellen dat hij/zij gepest wordt of zelf pest.

Opsporen van de dader(s)

Soms zal bekend zijn wie de pester is en soms niet. Wanneer niet bekend is wie de pester is, zal er getracht moeten worden om dit op te sporen. Dit kan gedaan worden door gesprekken te bewaren en uit te printen. In deze gesprekken kunnen aanwijzingen staan over wie de dader is. Wanneer het pesten op school gebeurt kan dit in samenwerking met het systeembeheer worden opgespoord/ achterhaald. De dader kan wellicht ook worden gevonden door in de klas te praten over wat er is gebeurd.

Gesprek met de dader(s)

Hierbij is het van belang:

- In te gaan op wat er gaande is.
- Door te vragen.
- Goed te luisteren naar de kant van het verhaal van deze leerling en dit serieus te nemen en proberen te achterhalen wat de redenen zijn van zijn/haar acties op social media.
- Te wijzen op de mogelijke gevolgen voor de gepeste leerling en het gedrag afkeuren.
- Duidelijk te maken dat de leerling zich schuldig maakt aan een ernstig feit en dat dit in sommige gevallen zelfs strafbaar is. Er kunnen dan strafrechtelijke consequenties volgen.

2. Ouders/verzorgers van de leerlingen op de hoogte stellen

De leerkracht informeert zowel de ouders/verzorgers van de gepeste leerling als de ouders/verzorgers van de pester zo spoedig mogelijk over wat er speelt. (Dat gebeurt bij voorkeur vóór het gesprek met de betrokken leerlingen.)

Denk hierbij aan het volgende:

- Vraag hen of zij de signalen herkennen. Wanneer zij niet weten wat de signalen zijn, kunt u hen hierover informatie geven.
- Informeer de ouders over de afspraken die met de leerlingen zijn gemaakt. (Wanneer het gesprek met hen al heeft plaatsgevonden)
- Vertel hen welke maatregelen zij kunnen nemen/wat zij kunnen doen. (bijv. ook melding maken bij wijkagent, indien gewenst (bij de gepeste)). Benoem duidelijk ook de verantwoordelijke rol van ouders hierin, zonder hen verantwoordelijk te houden.

- Verwijs de ouders/verzorgers voor meer informatie naar bijvoorbeeld:

+ www.stoppestennu.nl/cyberpesten

+ www.pestweb.nl Protocol cyberpesten

3. Afronding

Een week na het cyberpesten gaat de leerkracht opnieuw met zowel de pester als gepeste in gesprek en informeert dan naar de huidige stand van zaken. Tevens neemt de leerkracht opnieuw contact op met de ouders van zowel de gepeste als pester. Doel hiervan is om te achterhalen of pestgedrag gestopt (bij de gepeste) is en te informeren (pester) over de huidige situatie. Als het cyberpesten is gestopt, dan wordt het dossier gesloten. (bij de incidentenregistratie)

4. Nazorg

Het is belangrijk om de leerlingen voorlopig te blijven volgen, om te voorkomen dat het pestgedrag terugkeert. Vraag de leerling die gepest is af en toe hoe het met hem/haar gaat. Let erop dat dit gebeurt in een veilige ruimte. Wanneer de leerling over de gang loopt zal hij/zij waarschijnlijk minder snel zeggen dat het niet goed gaat. Ook de leerling die gepest heeft kunt u vragen hoe het met hem/haar gaat. Deze kan namelijk ook behoefte hebben aan aandacht. Daarnaast kunnen andere leerlingen uit de groep een informatiebron zijn m.b.t. gedrag op social media.

5. Blijvend pestgedrag; Herhaling van het pestgedrag

Wanneer het pesten door blijft gaan of terugkeert (dus bij een tweede keer) volgen we achtereenvolgens de volgende stappen.

1. Er vindt een gesprek plaats tussen directie, leerkracht en ouders van de pestende leerling. In dit gesprek worden afspraken gemaakt over de aanpak. De leerkracht maakt van dit gesprek een verslag. (Dit wordt vastgelegd in Esis en incidentenregistratie)
2. Mocht in het voorbenoemde gesprek geen overeenstemming bereikt worden, dan neemt de

directie een besluit over de vervolgstappen. Hiervan worden ouders en leerkracht binnen een week na het gesprek schriftelijk op de hoogte gesteld.

3. Bij aanhoudend ongewenst gedrag van de leerling zal gezamenlijk worden gezocht naar een pedagogische oplossing, hierbij zal het JGT betrokken worden. Ook worden vanaf nu alle incidenten geregistreerd en gemeld aan ouders in Esis.

4. Wanneer ook hierna het ongewenste gedrag aanhoudt, wordt er overgegaan op het protocol [schorsing en verwijdering van SCOL Leiden](#). Het blijvend pesten door de pester wordt dan gezien als ernstig wangedrag van de leerling, waardoor de leerling een ernstige bedreiging vormt van de orde, rust en/of veiligheid op school. De directeur het bevoegd gezag verzoeken tot verwijdering over te gaan.

6. Incidentenregistratie

Het incident wordt opgenomen in de incidentenregistratie. Dit wordt door de klassenleerkracht gedaan. (Dat gebeurt al bij de 1e stap)

7. Rol gedragsspecialist

Zie hiervoor hoofdstuk van dit protocol.

8. GEDRAGSSPECIALIST, CONTACTPERSONEN EN KLACHTENREGELING

8.1. Gedragsspecialist

Binnen 't Klankbord hebben we een leerkracht die gedragsspecialist is. Zij heeft zich geschoold in het omgaan met leerlingen die extra onderwijs en ondersteuningsbehoeften heeft op sociaal en emotioneel gebied. De gedragsspecialist kan worden ingezet bij het voorkomen en tegengaan van en het omgaan met gedragsproblemen binnen en buiten de groep. De gedragsspecialist ondersteunt ons team bij het ontwikkelen van een schoolvisie op sociaal-emotioneel gebied, de ondersteuningscultuur en het selecteren van een methode voor de sociaal-emotionele ontwikkeling.

De gedragsspecialist is de heer Louis Opstal.

Contactgegevens: l.opstal@t-klankbord.nl

8.2. Contactpersonen

Onze school beschikt over twee interne contactpersonen. Zij zijn het aanspreekpunt voor leerlingen en ouders als zij een klacht hebben. Bij deze personen, verbonden met de school, kan je met vertrouwelijke zaken en persoonlijke problemen met betrekking tot schoolse zaken terecht. Ouders, leerlingen en medewerkers kunnen bij deze objectieve gesprekspartner terecht om hun verhaal te doen en advies te vragen. De interne contactpersoon heeft ook een preventieve functie in het voorkomen van problemen. Hij of zij garandeert vertrouwelijkheid binnen de kaders die de privacywetgeving en de wet Sociale Veiligheid hiervoor stelt. De interne contactpersoon heeft meldplicht als er strafbare feiten aan het licht komen.

Daarnaast beschikt SCOL over twee externe vertrouwenspersonen. Het is mogelijk dat de interne contactpersoon hiernaar doorverwijst, afhankelijk van de aard van de klacht. De externe vertrouwenspersonen zijn onafhankelijk en kunnen reflecteren op de situatie, adviseren over vervolgstappen en eventueel de weg wijzen in officiële procedures bij de Landelijke Klachtencommissie Onderwijs (LKC) waar SCOL bij aangesloten is.

De contactpersoon neemt contact op met de vertrouwenspersoon die de klager tijdens de behandeling van de klacht adviseert en begeleidt.

Binnen 't Klankbord zijn de contactpersonen:

De heer N. Niersman.

Contactgegevens: n.niersman@t-klankbord.nl

Mevrouw M. Nagtegaal

Contactgegevens: m.nagtegaal@t-klankbord.nl

8.3 Klachtenregeling

Klachten worden in de meeste gevallen in goed overleg met alle betrokkenen afgehandeld. Voor die gevallen dat dit niet lukt, hebben we een klachtenregeling. Bent u niet tevreden over de afhandeling door de school, dan kunt u zich schriftelijk richten tot de interne klachtencommissie. Tot slot kunt u

zich ook wenden tot de externe klachtencommissie.

In de [klachtenregeling \(PDF\)](#) vindt u alle informatie. Graag wijzen wij u op het overzicht van de te bewandelen route op pagina 19 van dit document.

9. WEBSITES

Meer informatie over het tegengaan van pesten is te vinden op

<https://www.stoppestennu.nl/>

<https://www.stoppestennu.nl/tips-voor-ouders>

<https://www.kindertelefoon.nl/>

<https://meidenvenijn.nl/ouders/>

<https://www.pestweb.nl/ik-word-gepest/>

Meer informatie over specifiek digitaal pesten:

- www.pestweb.nl
- www.stoppestennu.nl/cyberpesten
- www.stopdigitaalpesten.nl
- www.mijnleerlingonline.nl Protocol bespreken: Wanneer er een goed pestbeleid is, wordt de kans op herhaling kleiner. Daarom bespreken we dit protocol in het team en met de directie. Tevens zijn veel instanties die de school kunnen helpen bij een effectieve antipest aanpak. Kijk hiervoor op www.mijnleerlingonline.nl

BIJLAGE 1 PROTOCOL PESTEN IN STROOMDIAGRAM

